

TOSHKENT OQSHOMI

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 38 (14,141) 21 СЕНТЯБРЬ, ПАЙШАНБА 2023 ЙИЛ

Шаҳар ижтимоий-сиёсий газетаси

vtfo.uz

vtfo_uz@mail.ru

@Toshkent_oqshomi

Toshkent oqshomi

Toshkent Oqshomi_24

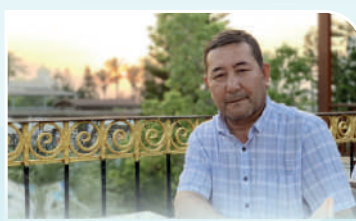
Кучлисан...
еншма
болажон!

АНОНС

«ХАЛҚНИНГ
ХИЗМАТЧИСИМАН»

ҲИКОЯ:
БИБИ САЛИМА

ЎЗБЕК ҚИЗИҚЧИЛИК
САНЪАТИГА
“САРТАРОШ” КЕРАК

ТОШКЕНТ — ПАРКЕНТ ЙУЛЛАРИДА

УЗУМ... ВИНО... ФЕСТИВАЛЬ...

«Халқаро узум сайли» фестивали Паркент тумани, Заркент қишлоғида ташкил этилган павильонларда бошланди. Тадбир доирасида узумчиликни ривожлантиришга доир илмий-амалий конференциялар, Ўзбекистон Қаҳрамони Тоғжой Ризаев ҳақидаги «Туганмас хазина» ҳужжатли фильмининг премьераси, фольклор жамоалари ва эстрада санъаткорларининг чиқишлари ҳамда халқурф-одатлари ва анъаналарини акс эттирувчи маданий дастурлар, винолар дегустацияси ва аукционлар ўтказилди. Кўргазмаларни кўздан кечириш ва баҳолаш, фестивалнинг очилиш маросими, концерт дастурлари шулар жумласидан.

Фестиваль доирасида бир қатор халқаро илмий-амалий конференциялар, бизнес-семинарлар, хорижий ва маҳаллий етакчи мутахассисларнинг маҳорат дарслари ҳам ташкил этилди. Шунингдек, ушбу фестивалга хорижий давлатларнинг Ўзбекистондаги элчихоналари, нуфузли халқаро ташкилотларнинг вакиллари, Италиянинг виночилик уюшмаси раҳбари Леонардо Коммути, Сербия Республикасининг узумчилик йўналиши бўйича илғор тадбиркорлардан бири Саша Джоник, Россия Федерациясининг Калмик давлат университети ректорининг маслаҳатчиси Очиров Баатр Владимирович маърузачи сифатида қатнашди. Шунингдек, Корея, Сингапур, Белоруссия, Грузия, Озарбайжон каби 30 дан ортиқ давлатларнинг виночилик соҳасида йирик ва етакчи ҳисобланган компаниялари вакиллари ташриф буюрди. Жараёнда Ўзбекистоннинг 12 та вилоятдан фермер хўжаликлари, мамлакатимиз вино заводлари, табиий ичимликлар, шарбатлар ва шарбат концентратлари ишлаб чиқариш корхоналари ўз экспозициялари билан иштирок этди.

Икки кунлик илмий-амалий конференцияларда «Узум етиштириш ва сақлашнинг инновацион технологиялари», «In vitro шароитида узумнинг пайвандтаг ва пайвандтаглари кўпайтириш агротехнологияси», «Ҳосилли тоқзорлар интенсив технологияси», «Узумнинг шароббоп навларини танлаш ва етиштиришда тавсиялар», «Узумнинг кишишбоп навларини ўстириш усуллари ҳосил ва ҳосил сифатига таъсирини ўрганиш», шунингдек, ҳудуднинг туризм салоҳиятидан самарали фойдаланиш бўйича халқаро тажриба, узумчиликда стандартлаш ва сертификатлаш тизимини жорий этиш, ток туллари яшил қисмлари билан боғлиқ ишлар борасида ҳам бир қатор маърузалар тинланди. Фестивалнинг бизнес зонасида тақдимотлар, музокаралар ўтказилди. Шартномалар ва битимлар имзолаш учун шароитлар яратилди.

Бундан ташқари, фольклор жамоалари, эстрада санъаткорлари чиқишлари, халқ урф-одатлари ва анъаналарини акс эттирувчи кенг қўламли маданий дастур ташкил этилган. Энг яхши ошпазлар миллий пазандчилик маҳсулотлари намуналарини, узумдан анъанавий миллий ичимликлар ва ширинликлар тайёрлашни намойиш этишди.

Айтиш жоизки, Тошкент вилоятида узумчилик мактаби, соҳага оид асосий кўрсаткичлар. Паркент узумчилик тарихи бевосита шу ерлик Тоғжой Ризаев номи билан боғлиқ. Тошкент қишлоқ хўжалиги институтида ўқиб, қишлоқ хўжалигининг зироатшунослик, боғдорчилик соҳалари бўйича таҳсил олган Тоғжой Ризаев ўзи туғилган Заркент жамоа хўжалигига раис этиб тайинланади. Ҳудуд ер майдони асосан қир ва адирликлардан ташкил топган бўлиб, сувсиз, лалми ерларда деҳқончилик қилинар, асосий ишлари узум ҳосилидан яхшигина даромад қилган боғбонлар энди ҳеч иккиланмасдан янги узумзорлар барпо этишга киришади. 1991 йилда Заркентда узумни қайта ишлаш заводи қуриб битказилиб, ишга туширилди. Заркент узумларини шу ернинг ўзида қайта ишлаш имконияти яратилди.

Кўп йиллик самарали меҳнатлари учун ва эл-юрт фаровонлигига қўшган улкан ҳиссаси учун 2001 йилда Тоғжой Ризаевга Ўзбекистон Қаҳрамони унвони берилди. Ҳозирда Заркент аҳлининг ҳар бир фуқароси тадбиркор. Улар энди ҳар бир қарич ердан, ҳар бир томчи сувдан унумли фойдаланиб, даромад олишни билишади. Ҳар бир хонадонда тонналаб узумни сақлайдиган музхоналар бор. Энг муҳими, аҳоли 100 фоиз иш билан банд. Заркентликлар энди оддий боғбон эмас, уларнинг ҳар бири сувсиз ерларда узум етиштириш, узумни қайта ишлаш, бир неча ой сақлаш технологияларини мукамал ўзлаштирган ҳамда ўз бизнесини йўлга қўйган мутахассисдир.

Фестиваль дастуридан Ўзбекистоннинг етакчи виночиларининг ҳамда қўшма корхоналарнинг тақдимотлари ва дегустациялари, нодир виноларни сотиш бўйича аукционлар ҳам ўрин олди.

Маълумот ўрнида айтиш мумкинки, қайта ишлаш бўйича республикада 2023–2026 йилларда қиймати 116 млн. АҚШ долларлик 46 та инвестиция лойиҳалари амалга оширилади. Натижада 8 хилдаги янги вино маҳсулотлари ишлаб чиқариш йўлга қўйилади, маҳсулотлар экспорти 200 млн. долларга, тайёр вино экспорти 50 млн. долларга етказилади. Шунингдек, вино маҳсулотларини ноанъанавий янги қадоқларда ишлаб чиқариш йўлга қўйилмоқда.

Агротуризмни ривожлантириш мақсадида, Тошкент вилояти Паркент туманида «HoReCa» – «меҳмонхона-ресторан-кафе» тизими ишга тушди. Дунё бозорида «HoReCa» айланма маблағи 2,4 млрд. еврога етди. Ушбу тизим АҚШ (52 %) ва Россияда (57 %) ривожланди.

Белгиланган вазифаларга кўра Самарқанд, Бухоро ва Тошкент вилоятида ертўлаларда узумчилик ва виночилик музейлари ташкил қилинади. Тошкент вилоятида ҳам жами 3 та Зангиота, Паркент, Қибрай туманларида узумни бирламчи қайта ишлаб чиқарувчи йирик корхоналар мавжуд.

Фестиваль давомида бизнес тақдимотлари ва музокаралар ўтказилиб, шартномалар, битимлар имзолаш учун барча шароитлар яратилди.

Тадбир якунида энг яхши иштирокчилар бир қатор номинациялар ва пул мукофотлари билан тақдирланди. «Энг намунали стенд» Гран-при, 50 миллион сўм миқдоридagi пул мукофоти Жиззах вилоятига насиб этди.

«Ноёб узум навлари тўғрисидаги илмий ёндашуви учун», «Узумчилик анъаналарини фаол тарғиботи учун» каби 10 дан ортиқ номинациялар ҳамда энг сифатли вино маҳсулоти ишлаб чиқарган, виночиликда инновацион технологияларни ўзлаштирган бир қатор корхоналар муносиб тақдирланди. Уларга қимматбаҳо совға ва пул мукофотлари топширилди.

БОБУР РАСУЛОВ:

«ХАЛҚНИНГ ХИЗМАТЧИСИМАН»

– Депутат, эксперт, блогер... Ўзи Бобур Расулов ким?

– Бобур Расулов – Ватанини яхши кўрадиган, халқини ҳурмат қиладиган инсон. Аслида шифокор бўлганман. Тақдир тақозоси билан тадбиркорлик билан шуғулланганман. Фарзандларим вояга етиб, ўз йўлларини топишгандан кейин халқимнинг манфаатларига кўпроқ хизмат қилиш учун депутат бўлдим. Сиз юқорида санаб ўтган соҳаларингизнинг деярли барчаси халқимиз хизматидаги соҳалардир. Бобур Расулов халқнинг хизматчиси десам муболаға бўлмайди.

– Ростини айтганда, бугун халқ дардини депутатга, журналистга ишонмайди. Лекин блогерларга бу ишонч анча юқори. Кези келганда уларнинг сўзлари депутат ёки журналистнинг сўзидан кўра устун ҳам. Сизнинг-ча бунинг сабаби нимада?

– Айтиб ўтишим жоизки, ҳозирги пайтда депутатларнинг имкониятлари анча кенгайган. Халқимиз олдинги даврдан хулоса чиқарган ва ҳар доим ҳам ўз дардини депутатга айтмавермайди. Хулосалар эскириб қолди. Ватандошларимизга шундай деган бўлардимки, олдин депутатга мурожаат қилиб кўринг. Кейин чиқарган хулосангиз ҳақида албатта қайта ўйлаб кўрасиз. Журналистлар ҳақида гап борар экан, бир нарсани таъкидламоқчиман: бугунги кун журналистларида жуда катта ваколатлар бор. Блогерларда ҳеч қандай муҳаррир ёки босим ўтказадиган ташкилот мавжуд эмас. Аслида бугунги кун журналистларида ҳам ҳеч қандай босим йўқ. Муҳтарам Президентимиз томонидан сўз эркинлиги қўллаб-қувватланмоқда. Кўплаб чиқишларида журналист ва блогерларнинг фаолияти, эркинликлари тўғрисида гапирмоқда. Аҳолининг журналистлардан кўра блогерларга кўпроқ мурожаат қилаётганлигининг сабаби, ҳозирги кунда бу соҳа янги ўртага чиққан соҳалардандир. Фикримча, бу ҳам бир тарафдан тўғри. Чунки ахборот майдонида муаммолар ҳақида қанчалик кўп гапирилса, унинг тезроқ ечимига эътибор қаратилишига олиб келади.

– Коррупция атамасига сиз қандай таъриф берган бўлар эдингиз?

– Коррупция сўзи чириш, деган маънони билдиради. Бу ҳолатни тушунтириш жуда осон. Ривожланган давлатларнинг ҳам ривожланиши асосида коррупциядан холи жамият қура олганликлари ётади. Коррупция авжига чиққан мамлакатларда аҳолининг турмуш даражаси, яшаш шароити қониқарсиз аҳволга тушиб бораверади. Куни кеча аҳоли муҳокамасига ташланган “Ўзбекистон – 2030” стратегиясида 2030 йилларга келиб мамлакатимиз аҳолисининг турмуш даражасининг бир неча бараварга яхшиланиши ҳам қайд этилган. Бунинг учун эса, ривожланишга тўсқинлик қилувчи асосий омил – коррупцияни йўқ қилиш керак, унга қарши жиддий курашиш керак. Курашганда ҳам бу ишни қайсидир ташкилотга юклаб қўйиш нотўғри. Фақатгина масъуллар эмас, аҳолининг ўзи ҳам бу иллатга сабрсиз бўлиши керак. Хориждан айнан шу соҳа бўйича маъруза қилишга келаётган маърузачилар ҳам таъкидлашмоқдаки, аҳолининг ўзи бу иллатга мурасасиз бўлиши керак. Афсуски, мамлакатимиз менталитетига хос андиша тўғриси бизда кучли. “Чириш”ни енгиш фақат ўзимизга боғлиқ.

– Яқинда ҳокимиятлар кесимида ташкил этилган “Коррупцияга қарши курашиш кенгаши” аъзосиз. Бу тузилма ҳақида ҳам бироз маълумот берсангиз.

– Авваламбор кенгашга аъзо бўлишим сабабларидан бирини таъкидлаб ўтмоқчиман. Коррупция билан курашишда оммавий ахборот воситаларининг аҳамияти жуда катта. Чунки, инсонларда коррупцияга қарши мурасасизликни онглирига сингдириш учун ОАВлар жуда қўл келади. Инсонлар кўриб, ўқиб, эшитиб, ўзларига хулоса чиқаришлари учун қулай омил бўлади. Аъзолигимга тўхталсак, “Коррупцияга қарши курашиш кенгаши”да, хусусан, Тошкент шаҳри ҳокимлигида тузилган кенгашда ОАВ вакиллари бўлиши керак эди. Шу сабабдан мен ва депутат Хусниддин Эргашевни кенгаш аъзоси сифатида қабул қилиндик. Яна бир аҳамиятли жиҳати шундаки, кенгашнинг борлиги Коррупцияга қарши курашиш Агентлиги билан боғлайдиган кўприк бўлиб қолмоқда. Чунки, кенгашда давлатнинг барча соҳаларидан вакиллар қатнашишмоқда ва улар ўз соҳалари бўйича коррупцияга қарши курашишда қилинган ишлар юзасидан ҳисоботлар беришмоқда. Муаммолар ҳамда уларнинг ечимлари хусусида айнан шу кенгашда муҳокамалар ҳам ўтказилади. Агентлик билан ҳамкорликда олиб борилган ишлар Тошкент шаҳрида самарали ва яхши кетяпти, деб айта оламиз. Лекин баъзи вилоятлар кесимида вазият қониқарли эмас. Вилоятлар, Қорақалпоғистон Республикаси ҳамда пойтахт Тошкент шаҳри билан биргаликда шу йўсинда ишлар амалга оширилса, албатта кўзланган мақсадга эришамиз.

– Юқорида айтганингиздек, вилоятлар кесимида ишлар ҳамин қадар деб. Ишларнинг шундай “ҳамин қадар” бўлишига қайсидир маънода аҳолининг ҳуқуқий саводхонлик даражаси пастлиги ҳам сабаб бўлади. Бугун депутатлар, шунингдек, блогер сифатида айтишингиз ҳам мумкин, аҳолининг ҳуқуқий саводхонлигини ошириш учун қандай таклифлар беришмоқда?

– Мен хориж тажрибасини кўп таҳлил қиламан. Сингапур давлатида бугунги кунгача давлат ташкилотларида коррупциянинг олдини олиш мақсадида “Коррупцияга қарши курашиш бюроси” деб аталадиган ташкилот фаолият олиб боради. Бу ташкилотда жуда ҳам катта ваколат бор. Улар мактаб ёшдан бошлаб фарзандларига иллат ҳақида маълумот ва тушунтиришлар олиб боришади.

Мисол учун “Антикоррупция” ОАВ томонидан Тошкент вилоятида сўровнома ўтказдик. Бунда аён бўлдики аҳолининг коррупцияга оид билимлари жуда паст. Фақатгина пора олган инсонни коррупционер деб ўйлашар экан. Ваҳоланки, пора берган ҳам, ўртада турган ҳам коррупционер ҳисобланади. Бундан ташқари, таниш-билишчилик, манфаатлар тўқнашуви деган тушунчалар ҳам бор. Бу атамалар ва уларнинг мазмун-моҳияти хусусида фарзандларимизга кўпроқ билимлар

беришимиз керак. Мактаб, коллеж, лицей, университетларда ҳуқуқий саводхонликни ошириш бўйича тарғибот тадбирлари ташкил этишимиз керак. Чунки, ёшлар айниқса глобаллашув даврининг ёшлари сиёсий фаол.

– Ҳозиргача депутатлик фаолиятингизда сиз дуч келган энг қийин муаммо қайси бўлган?

– Мени энг қийнайдиган нарса бу депутатларга мурожаатнинг камлиги. Шахсан ўзимдан келиб чиқиб айтаман, белгиланган вақтда белгиланган жойга бориб, сайловчилар билан учрашувда “пашша кўриб” ўтираман. Инсонлар фаол бўлиб, мурожаат қилишса, уларнинг мушуқулларини осон қилсак бизга билдирилган ишонччи ҳам оқлаган бўламыз. Мурожаат қилмай туриб, депутатлар ишламайди, дейиш осон. Сиз олдин мурожаат қилиб кўринг. Агар ҳақиқатдан ҳам шундай бўладиган бўлса, исм-фамилияси билан ўша депутатни ишламаётганлигини айтинг. Фаол депутатлар албатта мурожаат келиб тушса хурсанд бўлади. Бир инсонни муаммосини ҳал қила олиш ваколати ҳар кимга ҳам берилмаган. Лекин депутатларда ваколат ҳам, имконият ҳам бор. Нега бу шароитдан фойдаланмаслик керак? Аҳолининг фаол бўлиши ўзларининг турмуш даражаси яхшиланишига олиб келади.

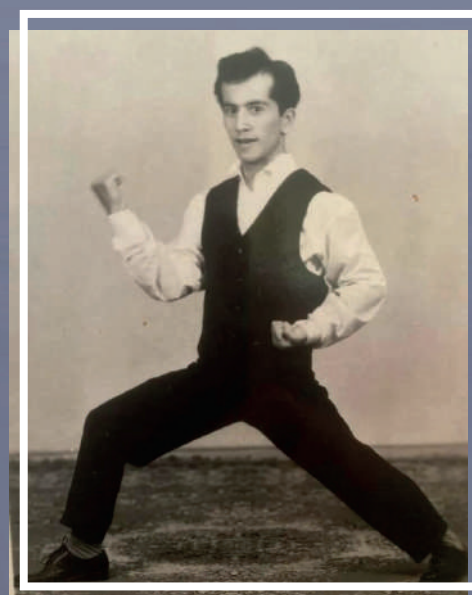
Хулоса сўз ўрнида шунга айтаманки, бугун нафақат ёшларда балки барчамизда имкониятлар жуда кенг. Битта ишни ушлаб олиб, токи уни хат ҳужжатини тўғирлашга кутиб ўтирмасдан кейинги ишларни бажариш мумкин. Инсон ҳаётни, ўз ишини, халқини, Ватанини севса албатта барчасини удалайди. Умр қисқа. Бу қисқа умрда ўзимиздан яхши ном, яхши из қолдириб кетишга улгуришимиз керак.

Умида ҲАҚБЕРДИЕВА суҳбатлашди

ЎЗБЕК ҚИЗИҚЧИЛИК САНЪАТИГА “САРТАРОШ” КЕРАК

Бугун ўзбек қизиқчилик санъатига ҳамма турлича баҳо беради. Баъзилар улардан мамнун, айримлар эса олиб чиқилаётган мавзулардан бироз норози. Ўзбек қизиқчилик санъатининг илк намоёндалари таълимини олган, улар билан бирга, бир вақтда ижод қилган, устоз мақомига қадам қўяётган Валижон ШАМСИЕВ билан айни мавзуда суҳбатлашдик.

– Қизиқчилик ёки спортдан бирини танлаш керак бўлса, қай бирини танлардингиз?

– Мен иккисини ҳам танлаб бўлганман. Яқинда бўлиб ўтган каратэ спорт тури бўйича жаҳон чемпионатида ҳам жамоавий баҳсларда иккинчи ўринни қўлга киритдик. Бундан ташқари, мен ўзимни фақатгина қизиқчи эмас, санъаткор деб ҳисоблайман. Боиси бир неча фильмларда роллар ижро қилдик, саҳналарда жиддий шеърлар ҳам айтаман, монологлар ўқиймиз. Қисқаси мен икковини ҳам танлаган бўлардим.

– Устоз деб кимларни тан оласиз?

– Битта ҳарф ўргатган инсон ҳам аслида устоз. Мен ўзимдан олдин ўтган барча қизиқчиларни улар халққа қай даражада хизмат кўрсатганидан қатъий назар устоз, деб биламан. Бироқ кўпчилик билган, узоқ йиллардан бери бир саҳнада нафас олиб ижод қилиб келаётган устозим Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Мирзабек Холмедов. Мен у инсон билан 1995-1996 йиллардан бери биргаман.

– Армон ёки пушаймон сизнингча қай бири оғирроқ?

– Биласизми, мени армоним йўқ, пушаймон ҳам қилмайман. Тўғри хатолар қилиб, афсусланамиз бироқ, мени хаёлимга “ундай қилсам бундай бўларди”, “бундай қилсам ундай бўларди” деган ўйлар келиши билан уни йўқотишга ҳаракат қиламан. Чунки бу – тақдир. Инсон ҳеч қачон армон билан яшамаслиги керак. Пушаймонлар, хатолар инсонни қийнаши мумкин, аммо ўша хатолар орқали инсон ўрганади. Айтишадик, “олимини кучи нимада?” дейишса, “қаерда муаммо ёки чигаллик бўлса ҳам чиқиб кета олишида”, “авлиёни кучи нимада?”, дейишса, “шу муаммога тушмаслигида”, дейди. Яратган азиз қилсин, авлиё қилсин пушаймонлардан, армонлардан асрасин!

– Ушалган орзуларингиз ичида сизни энг кўп хурсанд қилгани қай бири?

– Халқни олқишини олсак хурсанд бўламан. Тўғри бу оддий қарсак, Мирзабек Холмедов билан айтганимиздек:

*Сиз чаласиз қарсак қарсак қарсак,
Лекин биз қарисак қарисак қарисак,
Бошқаларга чалинар қарсак қарсак қарсак,
Биз қоламиз чалиб чапак.*

Онамни Ҳажга жўнатганимда ҳам жуда хурсанд бўлганман. Ёшлигимизда онамни қўллари совуқда қотиб қолганига ҳам гувоҳ бўлганмиз. Онам мактабда фаррошлик қилиш билан бирга, далада ҳам ишлар эди. Бир қўлида укам, бир қўлида ўт, бу ҳам етмагандек молни ҳам етаклаб келардилар. Мен ҳам кичкина бўлиб онамга қарашар эдим. Онамни Ҳажга жўната олганимиз бу менинг энг катта орзуларимдан бири ушалганидир.

– Ўтмишдаги одамларнинг учтаси билан гаплашиш имконияти бўлганда кимларни танлардингиз?

– Сойиб Хўжаев билан кўришим келиб туради (кулиб).

– Ухшаганингиз учунми?

– Балки ўхшаш жиҳатларимиз бордир. “Яхшимисиз, саломатмисиз, соғлигингиз қандай?”, десам, “энди ёмон эмас валлоху аълам. Худога шукр биз пандемиягача етиб келмадик”, деб жавоб берсалар керак (кулади Сойиб Хўжаевни ўхшатиб). Дукчи эшон бобомиз билан ҳам кўришим келади. Бу рўйхатга жуда кўпларни қўшган бўлардим. Амир Темури, Заҳириддин Муҳаммад Бобур... Бизни тарихимизда гаплашишга арзийдиган шахслар жуда кўп.

– Сокинлик ёки тезлик қай бири сизнинг характерингизга яқинроқ?

– Менимча тезлик, кўп ишни тезликда битиришни яхши кўраман. Бироқ, кўриб турганингиздек, ўзига яраша сокин инсонман. Қачонки, инсон сокин бўлса, тезлиги ортади. Бу каратэда ва яна бир қанча спорт турларида исботланган.

– Бироз кайфият кўтарадиган савол бермоқчиман. Костюм-шим ёки спорт форма, қай бирини маъқул кўрасиз?

– Иккаласи ҳам маъқул менга. Костюм-шим кийганингиздан кейин фикрлашингиз ҳам ўзгариб қолгандек туйилади. Спорт формада ҳам ўзингизни бошқача эркин ҳис қиласиз. Шундай экан, спортни ҳам ақлий меҳнатни ҳам баравар олиб бориш керак. Мен билган муваффақиятли инсонларнинг деярли барчаси спорт билан мунтазам шуғулланишган.

– Сизнингча эркак кишида бўлиши керак бўлган энг муҳим уч жиҳат қайси?

– Мардлик, меҳрибонлик, маҳоратлилик. Мардликнинг тагида жуда кўп нарса ётибди. Эркак киши меҳрибон бўлмаса, ҳурмат қозона олмайди. Унинг қаҳри фақатгина ўзининг, авлодларининг зарарига хизмат қилади. Ўйлашимча, меҳрибонлик эркак учун энг зарур хислатлардан бири. Маҳоратлилик ҳам ҳар бир эркакда бўлиши керак ва унга ҳар жабҳада эҳтиёж тушади. Ҳатто уйда биргина чироқни алмаштириб қўйиш учун ҳам маҳорат зарур.

Бизга ёшлигимизда қабр қовлашни ҳам ўргатишар эди.

– Йигирма ёшли Валижон Шамсиевга нима деб маслаҳат берган бўлардингиз?

– Тўғриси айтсам, йигирма ёшли Валижон билан тез-тез гаплашиб тураман. Унга маслаҳатларим кўп. Шу ой охирига мўлжалланган концерт дастуримизда йигирма ёшли Валижон билан гаплашаман. Келинг, яхшиси томошабинлар концертда бу саволга жавоб олишсин.

– Энг катта бойлигингиз нима?

– Энг катта бойлигим хотиржамлигим ва соғлигимда деб биламан. Чунки биринчи ўринда хотиржамлик туради. Фарзандларим, онамининг соғлиғи катта бойлик. Санъаткор сифатидаги катта бойлигим – мухлисларимнинг меҳр-муҳаббати, чунки у сиз санъаткор қийналиб қолади. Тўғри куруқ чапак билан оила боқиб бўлмайди, лекин, сизлар чалаверинглар (кулади).

– Бугун ўзбек қизиқчилик санъатига керак бўлган энг муҳим жиҳатлар қайсилар сизнингча?

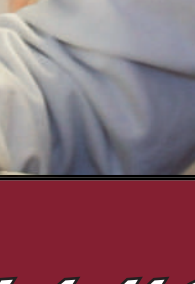
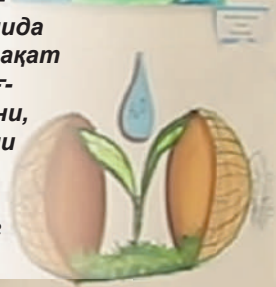
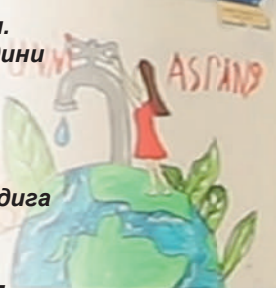
– Бугун ўзбек қизиқчилик санъатига кўп нарса керак ёки кўп нарса керак эмас. Боиси халқимизнинг ўзи қизиқ. Уларнинг ҳаётида рўй бераётган воқеа-ҳодисаларни маҳорат билан ижро қилиб беришликнинг ўзи катта қизиқчилик. Бу соҳага мураккаблик шарт эмас соддалик, чин дилдан ижро етарли. Ҳозир ижросиз кераксиз информациялар кўпайди. Яна қизиқчилик санъатимизга “сартарош” керак. Ўсиб кетган сочларни бир шаклга келтирадиган сартарошга эҳтиёжимиз бор. Биз ҳам қўлдан келганча сартарошлик қилишга ҳаракат қилаемиз. Санъатни тарбия маскани эмас, дейиш жуда катта хато. Бу соҳа аввалдан тарбия бўла олган. Ҳар бир қизиқчи ўзига яраша мураббий. Ким қизиқчиликни тарбия маскани эмас деса, демак, у қизиқчилик билан шуғулланмаяпти. Ақл билан кулдирсак эски қизиқчилик санъатимиз меъёрларига бироз қайтсак, келажакда фарзандларимиз руҳияти ҳам қийналмайди. Инсонни кўнглини шод қилиш савоб, уни кўнглини шод қилиш билан бирга, тўғри йўлга ҳам бошлаб қўйиш икки қарра савоб менимча. Инсонни кўнгли фақат нур-зиё билан шод бўлиш керак. Ниятим, қизиқчилик санъатимизда беғуборлик йўқолмасин. Болангизни кулгусини ҳар кунни кўрсангиз ҳам тўймаслигингиз бежизга эмас, чунки у беғубор. Баъзида чол ва кампирнинг кулгусидан роҳатланасиз, чунки кексайиб улар ҳам беғубор бўлиб қолган. Кулгу инсон саломатлигига ижобий таъсир кўрсатиши исботланган. Шундай экан, унинг руҳиятига ҳам салбий таъсир қилмаслиги керак.

Миржалол МАҲКАМОВ суҳбатлашди

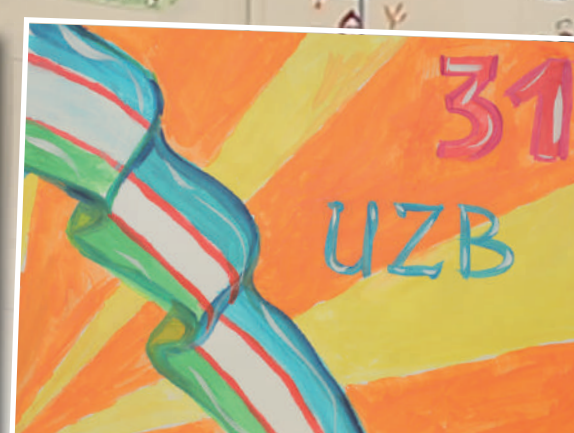
Қайси миллатга,
қайси динга мансуб
бўлмасин дунёдаги
ҳар бир аёл она
бўлишни истайди.
Оналик ҳиссини
туймаган аёл тўла-
тўқис бахтли
бўлолмайди.

Оналик бахтига
эришиш учун аёл
қанча оғриқли,
машаққатли, синовли
йўлни босиб ўтади
ва бундан ҳеч
қачон оғринмайди.
Аксинча, фарзандини
эсон-омон, соғ-
саломат бағрига
босиш учун барча
қийинчиликларга
рози. Она фарзандига
бутун ҳаётини,
ёшлигини,
ғўзаллигини орзу-
умидларини бахшида
этади. Эвазига фақат
фарзандининг соғ-
саломат бўлишини,
узоқ умр кўришини
истайди.

Бу — дунёдаги
барча оналарнинг
орзуси.

Кучлисан... энгилма болажон!

Афсуски, бу синовли дунёда ҳамма оналарнинг ҳам орзуси ушалавермас экан. Ўзбекистонда ҳар йили мингдан ортиқ болалар онкологик ва гематологик касалликлар билан рўйхатга олинади. Улар давлатимиз эътиборида, ғамхўрлигида. Аммо саратон бешафқат! Дунёнинг манаман деган ривожланган ҳудудларида ҳам шундай оғир дард билан курашаётган миллионлаб болалар бор.

Аммо бу курашда болажонлар ҳар доим ҳам ғолиб бўлолмайди... Аксарият болалар саратон сабабли бу ёруғ оламни жуда эрта тарк этади.

2023 йил 18 сентябрь куни Тошкент шаҳридаги Ёшлар ижод саройида онкологик ва гематологик касалликлар билан курашиб келаётган болажонларни ҳам маънавий, ҳам моддий қўллаб-қувватлаш мақсадида “Сен кучлисан” лойиҳасининг навбатдаги тадбири бўлиб ўтди.

Тадбирга дард билан курашиб келаётган ва тузалиш илнжида яшаётган ўнлаб болажонлар ота-оналари билан ташриф буюрди. Тадбир ташкилотчилари болажонларни турли-туман ширинликлар, мева ва шарбатлар билан безатилган стол атрофида кутиб олишди, уларга совға-саломлар улашилди.

Тадбирда 150 дан ортиқ болалар ўзларининг 650 дан ортиқ санъат асарлари билан иштирок этишди. Бундан ташқари, болалар қўл меҳнати билан яратилган тақинчоқлар, турли безак буюмлари ҳам аукционга қўйилди.

Тадбирнинг очилиш маросимида турли куй-қўшиқлар янгради. Айниқса, “Тантана” болалар рақс гуруҳининг чиқишлари ташриф буюрган меҳмонлар ва болажонларни жуда хурсанд қилди. Кечада жуда кўп нуфузли меҳмонлар, жумладан кўплаб таниқли журналистлар, фахрли меҳмонлар иштирок этди. Шундан сўнг тадбирнинг аукцион қисми бошланди.

Болажонларнинг суратлари яхшигина нархларга сотилди. Қодирберди исмли болажоннинг чизган сурати 12 000 000 сўмга, Маликанин сурати 25 000 000 сўмга, Оғабекнинг тугалланмаган сурати 2 000 000 сўмга сотилди. Афсуски, Оғабекнинг ўзи бу аукционда иштирок этолмади... чунки у энди ораимизда йўқ...

“Сен кучлисан” лойиҳасининг ўша машҳур 12 та болажоннинг бармоқлари изи туширилган. Афсуски, айни вақтда улардан фақат бир нафари ҳаёт. Сурат иккинчи марта сотувга қўйилди ва рекорд даражада 6 000 000 сўмга баҳоланди. Бундан ташқари, деворий тахталарга илинган 650 дан ошқ суратлар ва қўл меҳнати билан ясалган тақинчоқлар ташриф буюрган меҳмонлар томонидан харид қилинди.

Тўғриси ораимизда ана шундай саховатпеша ва қалби меҳрга тўла инсонлар борлигидан, улар ҳали жуда кўп болаларнинг шифо топишига ўз ҳиссаларини қўшиши мумкинлигини кўриш кўнгилларга ҳаловат беради. Яхшиям, шундай

инсонлар бор! Яхшиям, меҳрли қалблар бор!

Тадбир давомида ташриф буюрган болажонлар бир стол атрофида бирлашиб яна расмлар чизишди. Ўша ерда чизилган суратларни ҳам тадбир меҳмонлари сотиб олишди. Болалар ўзлари яратган асарларга бўлаётган эътиборни кўриб жуда қувонди, ҳаяжонларини яширмади.

Уларнинг кўзларида севинч ёшларини, яшашга бўлган илнжини кўриб бир қадар хотиржам тортдим ва уларга Яратгандан саломатлик, умр сўрадим.

Болалардан бирининг исми Қувончбек экан. У мия саратони ташхиси билан операция қилинган экан. Қувончбек айни вақтда ўзини анча яхши ҳис қилаётганини ва катта бўлганида ҳарбий бўлишини айтди. Мен унинг орзуларини ушалишини чин дилдан истадим.

Ботир исмли болакай эса катта бўлганида шифокор бўлмоқчи. Унинг ҳозирги аҳволи анча яхши. Насиб, йиллар ўтиб Ботир катта шифокор бўлганида ундан интервью оламан, деб ният қилдим. Тўрт ёшли Аҳмаджоннинг онаси ҳам фарзанди 2 ёшидан бери шу касаллик билан курашиб келаётганини айтди. Аҳмаджоннинг ҳозир аҳволи анча яхши эканлигини эшитиб қувондим.

Мубинахон 12 ёшда экан. Унинг сўзлари мени жуда ҳаяжонга солди. “Агар битта тилагингни ижобат қилиш мумкин бўлганида, ўзинг учун нима сўрадинг?” деб сўраганимда у менга: “Ҳеч ким касал бўлмаслигини сўрадим”, деди. Кўзларимда ёш қалқиди... Мурғак, хаста қалбнинг тоза тилагини Яратгanning ўзи ижобат қилсин. Ўзи бетоб бўлса-да бошқа болаларнинг ғамини еяётган бу қизалоқнинг катта юрагидаги орзуларининг парвози баланд бўлишини чин дилдан истадим.

Болажонлар билан суҳбатлашар эканман, ич-ичимдан уларга ачинаяпман-у, аммо кўзларидаги яшашга, тузалишга бўлган ишончини, умидини кўриб, уларга далда бўлгим келди. Миттигина юраги билан улкан дардлар қаршида турган норасидаларнинг жасорати, шижоати тан бермасликнинг иложи йўқ.

Айниқса дилбандларининг тузалиши учун шифохона йўлакларида йиллаб умрини ўтказаётган, фарзандининг умри учун боридан кечиб, кунни тунга улаётган ОНАлар олдида тиз чўкмай иложим йўқ. Оналарнинг дуоларини Аллоҳнинг ўзи ижобат қилсин!

Дард... номинг ўчсин! Оналарни зор қақшатган, жажжи болаларни синовларга ташлаган саратон номинг ўчсин!

Агар имконингиз бўлса, умид билан йўлларга кўз тиккан дардманд болалардан хабар олинг, йўқланг... Хабар олайлик, йўқлайлик... Умидларига қанот бўлайлик!

НАФИСА

...Ортидан бошқа шамол келди. Буниси аввалгисидай шиддатли ва саркаш эмас, оғир, залворли эди. Бир хилда, ўқтин-ўқтин шиддат уриб, қора булутларни суриб келди. Куппа-кундузи ҳам булутлар бағрида чақмоқлар чақнаётгани кўриниб турарди.

Булутлар осмонни энлаганида ҳайбати янада ортди. Бағрини тиккасига ёриб яна чақмоқлар чаққанида тасир-тусир жала қуйди. Дарров кўлмаклар ҳосил бўлди, устида пуфакчалар ёрилди. Бу ёввойи шиддат Биби Салиманинг қалбини жўштириб юборди.

Лойқа, кўликли сув экин ораларига тўлиб оқарди. Ўтлар эгилиб-эгилиб қолибди. Ёмғир дарахтларнинг таналаридан оқиб, шовуллаган саслар ҳосил қилди. Роса ажойиб куй чиқди: тўнқариб қўйилган челақда бошқа, тахта сўри устида бошқа, узум барглари орасида бошқа саслар бино бўлди, уларнинг бари ёмғир шовуллаши билан бирлашиб, баҳайбат ва жўшқин оҳанг яралди.

– Так-так...
– Чак-чак...
– Тиқ-тиқ...

“Суронини қара-я, – деб ўйлади Биби Салима. – Отам раҳматли, ёмғирлар жаннатдан ёғади дер эди, ростмикан?”

Қалдирғочлар чарх уриб айланиб учишарди. Бошқа қушлар бекиниб олишибди. Айвонда туриб, нигоҳи ҳар тарафга тентираб, бўғот остида болаларини қаноти остига олиб ўтирган мусичани кўриб қолди. “Бечора, сен ҳам энасан-да, – деди кўнгли ийиб, меҳри ортиб. – Боламга ёмғир тушмасин деб қанотинг остида олиб ўтиришингни қара!”. Бир ҳовуч арпа олиб, айвонга сепиб қўйди. Мусича учиб келмади. “Ёмғирдан ҳайиқди, – деб ўйлади у. – Тинсин, емишни кўриб, албатта, учиб келади”.

Ёмғир теваракни янада гуркиратди. Дарахтлару ўтлар бир кечада ўсиб кетганига ҳайрон қолардингиз. Тупроқ сувларни шимиб олди, бағрида ҳаракатга келтирди, ўт-ўлану дов-дарахт танасидан тиккамасига кўтарилди, гулларгача етиб бориб, мевалар ичига сизиб кирди – жаннатдан ёққан зилол шунақа мўъжизалар ҳосил қилди.

Орадан яна бир оз вақт ўтди.

Бостирмадаги сигир бўкирди. Саҳарлаб олдиға ўт ташлаган эдим-ку, сувсадимикин, деб ўйлади Биби Салима. Ҳамда молчелақни кўтариб томорқа этагидаги ариққа сувга борди.

У тоғу тошлардан келадиган оқиш тусли сув эди. Ёз жазирамасида ҳам муздайлиги кетмайди. Теграсида барқ урган ялпизу курмакларни атай ўришмасди. Ялпиз уруғ солай деганида баргларини шохчалари билан узиб, қуритиб қўйса, қишда овқатга солса бўлади. Қуритилган ялпизни докаға ўраб, устунга осиб қўйган яхши.

“Худойимнинг яна бир куни ўтди”, деб ўйлади Биби Салима, сув олар экан. Челақ тўлиб, суви этагига сачради. Қакроқ ер уни дарров шимиб олди. Муздай сув оёғига тўкила-тўкила, бостирмага бориб, челақни сигир олдиға қўйди.

Бу сигир бўғоз эди. Ҳозир иссиқда қийнаётгани ҳам бағрида боласи борлигидан. Икки ёнга қаплайган қорнини кўриб раҳми келди. Сигир сувни қониб ичгач, бойлоқдан бўшатиб сояға олди.

“Яна нон ёпишим керак, – деб ўйлади. – Аммо, ун тугаган-ку? Қўшнидан сўрасаммикан, деган хаёлга борди. Айбмиди сўрасам? Сўрайман-да. Балки қоп тагида унча-мунча қолгандир, деб омборхонага кетаётган эди, тераклардан биридан ғалати шовқин келди.

Ҳайрон бўлиб, ўша томонга йўналди. Қуёш нури кўзимга тушмасин деб кафтини соябон қилиб қараса – асалари! Сон-саноксиз, терак шохига кўниб олишибди. Бир оила қайдандир ажралиб учиб келибди. Айниқса, битта шохда жуда гўжгон. Она асалари ўша ерда бўлса керак.

Биби Салима шошиб қолди.

Эр хийла тузалган, ўғилларини бошқариб, рўзғорга у-бу топай деб ишга чиққан, ҳозир ўғиллари билан икки хонадон нарида бир иморат томини ёпишмоқда эди. Ўзим борсам айб бўлар, деб кўчага чиқди. Молчелақ офтобда қолиб кетаверди.

Кўчада қўшнининг болалари ўйнаб юришган экан. “Нодиржон болам, амакингни чақириб келсангиз, қоғозли қанд бераман”, деди.

Эр келгач, у ҳам суюниб кетди.

Устига тўн қийиб, юз-кўзини рўмол билан ўраб, уяни олиб тушди. Лунжигача сув олиб, уяға пурқади.

Биби Салима ҳайрон қараган эди, “Устига сув пуркасанг, асаларилар ёмғир ёғяпти деб ўйлаб тек тураверишади”, деди кулимсираб.

Қути ичига қўйишганида тўсатдан ҳавода яна сон-саноксиз асаларилар пайдо бўлишди. Бари ўша уяға интилар эди. Салиманинг ақли шошди. Ия, мўъжиза рўй берапти-ку, деди ичида.

Эр шод эди. Болалар ҳам.

– Бировники бўлса-я? – деди эрига. – Одамлардан суриштиринг-чи. Яна кимнингдир ҳақини еб қўймайлик.

Эр “Хўп”, деди.

Суриштирса, одамлар: “Ким тутиб олса ўшаники” дейишибди. Эгаси эса чиқавермади. Шунча асалари қайдан келганига ўзиям ҳайрон эди. Бу теварақда ҳеч кимнинг уйдан асалари ажралиб чиқмабди.

– Худо берган бўлса-чи? – деб кулди эри. – Булар бир йилда икки марта ажралишади. Агар яхшилаб қарасанг, ҳаш-паш дегунча уч қути асаларинг бўлади.

Ёз ўрталади. Томорқага сепилган буғдой бўлиқ-бўлиқ бошоқлади.

Бошоқ деганлари мўъжизанинг нақ ўзи! Битта дондан чиқади-ю, учиди ўзи униб чиққан дондан катта, узун бошоқ пайдо қилиб қўяди. Ингичка сариқ поя учиди шунча нарса қайдан келганига ақл шошади. Санаб кўрса, битта дон қирқ баравар кўпайибди. Янаям ғалатиси: донлар саногининг жуфт экани эди. Биби Салима бу бошоқда ғалати ҳикмат кўрди. “Ия, – деди ҳайратланиб. – Шуларга қараб ўзинг фикр қилиб олавер, деганимикан? Ўзимизча у-бу ишга уриниб юраверамиз-у, бир қарасанг, битта нарсанг қирқта бўлиб турибди. Тупроқ ичини минг кавлаштир, егулик ҳеч нима топмайсан. Худойимнинг яратиб қўйган шу нарсалари тупроққа илдизини текиб, қоқ ердан нок, олма, гилос, ошқовоқ, сабзю пиёз чиқарганига қара-я. На таъмию лаззати, на шакли бир-бирига ўхшайди. Одам қиладиган ишлар ҳам шунақамикан? Бир яхшилик қилсанг, қирқ мисли ортиб ўзингга қайтса... Барибирам яхши ният қилавериш керак экан-да”, деган тўхтамагача келди у.

Буғдойни ўриб тугатишган эди, сигир эгиз туғди.

Қўйлар эгиз туғиши кўрилган ҳолат, аммо сигир эгиз туғиши кам учрайди. Бир сигири учта бўлди, иккаласиям ғунажин. Бири олиб бири қўйиб, оёқлари майиша-майиша эмгани талпинди.

Сигирнинг ҳолига қараб бўлмасди. Бузоғи тумшуғи билан туртиб эмганида мункиб-мункиб кетарди, аммо кўзлари... Ҳайвонда бунақа меҳр тўла кўзни биринчи марта кўрди Биби Салима. Авваллари кўрмаган эканми? Ёки кўрган-у, эътибор қилмаганми?

Тавба, ҳаётда бир нима ўзгардим, деб ўйлади у ҳайрон қолиб.

Бузоқларнинг шошиб-ютоқиб эмишига қараб “Сут шулардан ортармикан?” деди. Улар тўйгач, ўзи соғишга ўтирди. Ўҳ-хў, ҳали яна анча бор экан. Челақ қарийб тўлди. Усти сарғиш қаймоқли, майда пуфакчалари бижирлаб турган сут иси димоғига ёқди.

Ниҳоят, куз келди.
Ҳосил шунақа етилди-ки!

Шафтолилар меваси кўплицадан синиб-синиб кетди. Беҳидай қайишқоқ дарахтнинг шохлари ҳам ергача эгилиб тушди. Анорлар ларзон мева тугди. Ловия-ю мош хўб етилди. Маккажўхори иккинчи ҳосилга кирди. Сигир кунига бир челақдан сут бераверди.

– Мева-сабзавотни тўплаб тугатолмадиг-а, – деди Биби Салима. – Асаларилар чунон асал тўплашдики, тўлиб-тошиб, ерларга оқиб кетди. Тезда ажралганига ҳайрон қоласиз. Яна ажабланырмисиз, ажралгани учиб кетади-ку, тўғрими? Булар кетмагани-чи? Қутидан чиқиб шундоқ ёнидаги шафтолига кўниб олишаверди. Бир қутидан учта тўда чиқса-я.

“Сигир иккита тўққанига ҳайрон эдим, – деди кейин. Назаримда, янаги йил яна эгиз туғадигандай.

Ўзи, бир сигирим учта бўлувди. Тагин туғса, нақ бешта бўлади-ку?”

Оббо, тўкис бўпкетамиз, шекилли?”

Шундай деб, шод кулди Биби Салима.

– Йил ниҳоятда баракали келдимиз? – дейишарди кишилар. – Таъриф қилиб бўлмас ҳосил етилди-я?

Неки қадасангиз, ўн мисли бўлаверди. Мева-чева, сабзавот жуда арзонлади. Бу кетишда мол-қўйнинг ҳам нархи тушиб кетади-ку? Ҳар рўзғордаги сигир бехато эгиз туғаверса, бирга уч дегани-ку бу?

“Худога шукр”, дейишарди одамлар. Халқ шод эди. Ҳамма кўрган кунидан мамнун, шукр қиларди.

Одамлар орасида меҳр ортди. Тўкинликда ортар экан-да меҳр. Ҳамма бир-бирига ниманидир илинган, патир ёпиб қўшнига чиқарган, яхши таплар билан сийлаган... Одамлар хушнуд бўлиб қолишди.

Худо меҳрибон-да, берган баракасига қаранглар, дейишарди. Аввал шамол эсди, кейин ёмғир ёғди. Кейин асаларилар келишди, сут-қаймоқ мўл бўлди.

Хуллас, элга бир тўкинлик ёғилдики, асти қўяверасиз...

Худо берса, шунақа берар экан-да...

Бор-йўғи бир мавсум ичида шунча ҳодиса содир бўлди. Уларнинг баъзилари одамлар онгига нималарнидир хитоб қилди, баъзилари эса аввалу охир эсадиган шамоллар каби, ўз қонуниятлари билан бир маромда, вақти соатидан оғишмасдан рўй бераверди.

Биби Салима Худодан рози бўлди. Мўъжиза деб ўйлаганларини болаларига гапириб берар экан, улар бир ишониб, кўзларини катта-катта очиб эшитиб ўтиришса, бир кулимсираб чеккага қарашарди.

– Болаларим, мен Худойимдан мингдан-минг розиман, – деди Биби Салима. – Қаранг-а, ниятни холис қилавериш керак экан-да. Тавба, ўшанда ўзим учун сўраганимда-ю Худойим бир бизгагина берганида нима бўларди? Қўни-қўшнининг кўзига қандай қарардик?

Биби Салима шу воқеани айтиб берганида, балки тасодифан шундай бўлиб қолгандир, деб ўйладим. Кейин, тиник, ишонувчан нигоҳига, Худойи таоло фалақдан ато этган нур ила йўғрилган соддаю самимий чехрасига қараб туриб, тўсатдан ичим ёришиб кетди.

Чунки, ҳаммаси у айтгандай юз берганига чиппа-чин ишондим.

Ишонмасликка бирон-бир жўяли сабаб топа олмадим.

"ПИРОЛА" — КОРОНАВИРУСНИНГ "ЯНГИ НАФАСИ" ...МИ?

Коронавируснинг "Пиролла" ёки БА.2.86 деб номланган янги штамми пайдо бўлгани ҳақида маълум бўлди. Хўш, янги штамм нима ва у нима учун хавфли?

"Пиролла" – ноодатий вирус бўлиб, у иммунитетни заиф беморларда учрайди ва ҳатто Омикрон билан касалланганлар орасида ҳам тарқалиши мумкин. Бу вируснинг ноёб эволюцияси бўлиб, айниқса ОИВ билан касалланган ёки кимётерапия ўтаётган беморларда кенг тарқалган ва одатда бундай мутант вируслар бошқаларга юқмайди.

"Пиролла" билан касалланмаслик учун шифокорлар вирусли инфекциялар мавсумий равишда кўпайиб бораётган пайтда одамларни қўлларини мунтазам ювиш, ижтимоий масофани сақлаш ва одамлар гавжум жойларда ниқоб тақишга чақирмоқда. Бундан ташқари, парҳез ва кун тартибига ҳам эътибор бериш муҳимдир.

Агар инфекцияни юқтирган бўлсангиз, ёдда тутиш лозим бўлган асосий жиҳат – Пиролла ҳам, ҳар қандай турдаги коронавирус каби, ўткир респиратор касаллик бўлиб, тегишли схема бўйича даволанади. Ўткир респираторли инфекциялар билан гриппга қараганда камроқ жиддий асоратлар мавжуд, аммо хавф остида бўлганлар профилактика чораларига риоя қилишлари керак.

Олимлар "Пиролла"ни Омикроннинг янги тўлқинининг мумкин бўлган сабаби деб ҳисобламайдилар. Бу аллақачон мавжуд бўлганларнинг давоми: Омикрон вариантлари билан касалланган одамлар касал бўлмаслиги керак, улар иммунитетни сақлаб қолишлари керак. Айтиш жоизки, "Пиролла"нинг аломатлари қийин бўлади деган хавотир йўқ.

"Пиролла" коронавирусининг фарқли жиҳатлари

"Пиролла" касаллигининг алоҳида ҳолатлари Исроил, Буюк Британия, АҚШ, Франция ва Данияда қайд этилган. Кейинчалик вирус Швеция ва Норвегия, Канада, Жанубий Африка, Таиланд ва Гонконг, Хитойда топилган. Россияда бирорта ҳам одам коронавирусининг янги штамми билан касаллангани тасдиқланмади.

"Пиролла" коронавирусининг янги варианты аввал аниқланган Омикрон вариантларига нисбатан бир қанча қўшимча мутацияларга эга ва у аввалгиларига қараганда юқумлироқ эканлиги айтилмоқда. Мутахассисларнинг таъкидлашича, айнан вируснинг ўзгарувчанлиги жамоатчилик эътиборини тортган. Бир вақтнинг ўзида "Омикрон", "Делта"дан шунга ўхшаш мутациялар ҳажми билан ажралиб турарди.

2023 йилнинг январь ойида Омикроннинг "Кракен" номли янги мутацияси пайдо бўлгани ҳақида хабар берилган эди. Ушбу штамм энг юқумли, аммо энг хавфсиз, деб ҳисобланган бўлиб, Қўшма Штатлар ва Европанинг машҳур курортларида тарқалган: Испания, Португалия, Италия, Франция, Дания, Австрия, Голландия ва Германия.

БА.2.86 турдаги коронавирус учун "Пиролла" номи машҳур. Бу омикрондан кейинги юнон алифбосининг иккита ҳарфи – пи ва рхо комбинациясидан пайдо бўлган.

"Пиролла" коронавируси қанчалик хавфли?

"Пиролла" штаммининг асосий хавфи унинг юқумлилиги ва мутацияларнинг кўплигидир. Умуман олганда, турли мамлакатларда С оқсилнинг 30 дан ортиқ мутациялари қайд этилган.

"Пиролла" ҳужайра ичига шу қадар тез ва самарали кириб борадики, антикорлар шунчаки ишлашга вақтлари йўқ. Шу билан бирга, шифокорлар бу штамми камроқ вирулент, яъни патоген деб аташади ва оммавий иммунитет янги турдаги коронавирусни енгишга ёрдам беради, деб умид қилишади. Ҳозиргача "Пиролла" юқтирганлар орасида ўлим ҳолатлари қайд этилмаган.

Касалликнинг кўламига келсак, шифокорлар Омикрон тўлқинига қараганда кучсизроқ бўлишини кутишмоқда, чунки коронавируснинг янги варианты иммунитет ҳимоясига нисбатан заифроқ. Буни Хитой ва Швеция олимлари ўтказган лаборатория маълумотлари тасдиқлади.

"Пиролла" коронавируси: аломатлар, қандай даволаш керак, ниқоб тақиш керакми?

Шифокорларнинг таъкидлашича, "Пиролла" белгилари одатдагидек коронавирусга ўхшайди:

- ҳарорат ўртача, тахминан 38 даража, лекин у умуман йўқ бўлиши ҳам мумкин;
- бурун оқиши, аксирини, бурун битиши;
- йўтал ва томоқ оғриғи;
- умумий заифлик, танадаги оғриқлар;
- иштаҳанинг пасайиши, шахсий салбий реакциялар мумкин: диарея, кўнгил айнаши, қусиш;
- ҳид ва таъм билиш йўқолиши мумкин, аммо бугунги кунда бу аломат коронавирус учун шартли ҳисобланмапти.

"Пиролла" коронавирусига қарши эмлаш самаралими?

Мутахассисларнинг таъкидлашича, Омикрон штамми учун яратилган вакциналар "Пиролла" учун ҳам самаралидир. Moderna ва Pfizer ҳам ушбу вирусга қарши ўз вакциналарининг самарадорлигини эълон қилишди.

"Пиролла" Ўзбекистонга кириб келиши мумкинми?

Бугунги кунга қадар мамлакатимиз ва қўшни давлатларда коронавируснинг ушбу штамми билан касалланиш ҳолатлари қайд этилмаган, деб хабар берди Санитария-эпидемиологик осойишталик ва жамоат саломатлиги қўмитаси.

Вирусология илмий-тадқиқот институтида вирус геномини ўрганиш таҳлили натижаларига кўра, мамлакатимизда касалланганларнинг 100 фоизда Омикрон штаммининг турли хил вариантлари мавжудлиги аниқланган.

"Хавотирга ўрин йўқ, мамлакатимизда эпидемик вазият барқарорлигича қолмоқда", — дейди Санитария-эпидемиологик осойишталик ва жамоат саломатлиги қўмитаси.

Шоҳида АБЗАЛОВА тайёрлади

«IMPEX INSURANCE» АЖ
СКга тегишли А4 шаклининг
ихтиёрий тури бўйича
0016239-сонли суғурта
полис бланки йўқолганлиги
сабабли ҳақиқий эмас деб
ҳисоблансин.

«IMPEX INSURANCE» АЖ СКга тегишли
ИТ-серияли Travel тури бўйича 0000034,
0000151, 0000186, 0000771, 0000772, 0000081,
0000557, 0001153, 0001478, 0001479, 0001507,
0003194, 0003544, 0003669, 0004428, 0004525,
0004602, 0004607-сонли суғурта полис бланк-
лари йўқолганлиги сабабли ҳақиқий эмас деб
ҳисоблансин.

Ўзбекистон Республикаси Ад-
лия вазирлиги томонидан 2019
йил 27 январда "QONUN HUQUQ
VA HIMOYA" адвокатлик фирмаси
адвокати Досмухамедов Азиз Ат-
хамовичга берилган 1350-сонли
гувоҳнома йўқолганлиги сабабли
БЕКОР ҚИЛИНАДИ

"Хадичаи Кубро" номли аёл қиз-
лар ўрта махсус ислом муассаса-
си томонидан Абдукадирова На-
фиса Жумабековнага 2007 йилда
берилган В № 0001719 рақамли
дипломнинг иловаси йўқолганлиги
сабабли
БЕКОР ҚИЛИНАДИ

TOSHKENT OQSHOMI

Манзил: 100029,
Тошкент шаҳри, Махтумқули
кўчаси, 49

Телефонлар:
Қабулхона (71) 233 61 10
Реклама (71) 233 28 95

2007 йил 19 январда Тошкент шаҳар
Мағбуот ва ахборот бошқармасида
02-001-рақами билан рўйхатга олинган

"NISO POLIGRAF"
МЧЖ босмахонаси.

Нашр учун масъул
З. НАЗАРОВ

Тошпириш вақти 00:55
Тошпириш вақти 05:00
Буюртма -

МУАССИС:
ТОШКЕНТ ШАҲАР
ҲОКИМЛИГИ

Бош муҳаррир
Севдо НИЁЗОВА

Тахририятга келган қўлёзмалар қайтарилмайди ва ёзма жавоб берилмайди.
Газетада босилган мақолалар учун муаллиф жавобгар, унинг фикри тахририят фикридан фарқ қилиши мумкин. "Тошкент оқшоми" материалларидан фойдаланилганда манба кўрсатилиши шарт.

Манзил: Тошкент вилояти, Ўрта
Чирчиқ тумани, "Машъал"
махалласи, Марказий кўчаси, 1-уй

Ҳажми — 2 босма табоқ, офсет
усулида босилди. Адади 500
нуса, қоғоз бичими А3

Газета тахририят
компьютер марказида
сахифаланди

SKANER QIL